โรคติดต่อนำโดยยุงลาย ปี ๒๕๖๑

1. ชื่อตัวชี้วัด	**ตำบลสามารถควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลายได้(ไข้เลือดออก และ ไข้ซิกา)**
2. เกณฑ์	1. ร้อยละของตำบลที่สามารถควบคุมโรคไข้เลือดออกได้ 2. อำเภอมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคนำโดยยุงลายตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานในตำบลเสี่ยงสูงทุกตำบล
3. ผลงาน	
3.1 รายการข้อมูล	1. รายงาน 506 หน้ารายงาน E1 2. แนวทางการติดตามประเมินผลระดับตำบลในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
3.2 นิยาม	**1. <u>ควบคุมโรคได้หมายถึง</u> ร้อยละ 70 ของตำบลในแต่ละอำเภอสามารถควบคุมโรคได้ภายใน 2 รุ่น(2 เท่าของระยะฟักตัวที่ยาวที่สุดของโรค)ของการระบาดนับจากวันที่พบผู้ป่วยรายแรกของแต่ละเหตุการณ์ (ผู้ป่วยที่พบห่างกันเกิน 2 รุ่นขึ้นไปให้ถือเป็นเหตุการณ์ใหม่)** **2. <u>โรคนำโดยยุงลายหมายถึง</u> โรคไข้เลือดออก(2 รุ่นเท่ากับ 28 วัน)และ โรคไข้ซิกา (2 รุ่นเท่ากับ 24 วัน)** **3. <u>ตำบล</u> ได้แก่ทุกตำบลของอำเภอใน 8 อำเภอของจังหวัดแพร่ จำนวน 78 ตำบล** <u>หมายเหตุ</u> : หากไม่มีการเกิดโรคในอำเภอตลอดทั้งปี และอำเภอมีการติดตามประเมินผล การดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคนำโดยยุงลายตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานในตำบลเสี่ยงสูงทุกตำบลให้ถือว่าควบคุมโรคได้เกณฑ์การให้คะแนน **4. <u>การติดตามประเมินผล</u>** คือ การตรวจสอบการดำเนินงาน โดยใช้แนวทางการติดตามประเมินผลระดับตำบลในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ **<u>แนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน</u>** คือ แนวทางที่สำนักโรคติดต่อนำโดยแมลง กรมควบคุมโรค จัดทำขึ้น เพื่อให้ตำบลนำไปดำเนินการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ ประกอบด้วย 1. ความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ 1.1 มีคณะกรรมการระดับตำบลที่มาจากภาคส่วนต่างๆ 1.2 มีการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลาย 1.3 มีการสำรวจความพร้อมการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 2. มีการเฝ้าระวังสถานการณ์ 2.1 มีการเฝ้าระวังสถานการณ์โรคติดต่อนำโดยยุงลาย 2.2 มีการเฝ้าระวังดัชนีลูกน้ำยุงลาย 3. การวางแผนและดำเนินการ (ประกอบด้วย พื้นที่เป้าหมาย/ วิธีดำเนินการ/ ความถี่/ ผู้ดำเนินการ/ผู้สนับสนุน/ สิ่งสนับสนุน/ วิธีการประเมินผล/ ผู้ประเมินผล/ความถี่การประเมินผล)

	3.1 มีการวางแผนการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลายของตำบล เช่น แผนการดำเนินงานในพื้นที่เสี่ยง/พื้นที่ไม่เสี่ยง, แผนดำเนินงานในช่วงก่อน/ระหว่าง/หลังระบาด ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ 3.2 มีการวางแผนการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน (ประกอบด้วย พื้นที่เป้าหมาย/วิธีการดำเนินการ/ ความถี่/ ผู้ดำเนินการ/ผู้สนับสนุน/ สิ่งสนับสนุน/ วิธีการประเมินผล/ ผู้ประเมินผล/ความถี่การประเมินผล) 3.3 มีการวางแผนในการระดมและบูรณาการทรัพยากร ในการควบคุมโรคไข้เลือดออกของหน่วยงานเครือข่ายตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไป 3.4 มีการใช้ทรัพยากรของเครือข่ายทุกภาคส่วนในตำบล เพื่อการควบคุมโรคไข้เลือดออก 4. มีการดำเนินการควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลายตามมาตรฐาน 4.1 ความทันเวลาของการได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกและโรคไข้ซิกา 4.2 ความครบถ้วนของการสอบสวนผู้ป่วยรายแรก(Index case)ของทุกเหตุการณ์ระดับหมู่บ้าน 4.3 ความพร้อมของทีมควบคุมโรคระดับตำบล 4.4 ความทันเวลาในการควบคุมแหล่งแพร่โรค 4.5 ความครอบคลุมในการควบคุมแหล่งแพร่โรค 5. การประเมินผลการป้องกันควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลาย 5.1 ประเมินผลลัพธ์การควบคุมพาหะ (output) – ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (ค่า HI/CI) ในชุมชนโรงพยาบาล โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก วัด/มัสยิด 5.2 ประเมินผลกระทบต่อการลดโรค (impact) - มีการวิเคราะห์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกและโรคไข้ซิกาเป็นภาพรวมในระดับตำบล
3.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน	**<u>การดำเนินงานระดับอำเภอ</u>** การดำเนินงานของอำเภอในการผลักดัน ให้ตำบลดำเนินการป้องกันควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลายตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน 1. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ**วิเคราะห์ข้อมูลทางระบาดวิทยาระดับตำบล** โดยมีองค์ประกอบด้านบุคคล เวลา สถานที่ และ**ประเมินความเสี่ยงของพื้นที่ระดับตำบล** (Risk assessment) (ภาคผนวกที่ 1 ตัวอย่างการประเมินพื้นที่เสี่ยง (Risk Assessment หรือสามารถวิเคราะห์ตามแนวทางที่พื้นที่กำหนดเอง) 2. **ผลักดัน**การดำเนินงานตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานลงสู่ระดับตำบล **ให้มีการดำเนินงานในตำบลเสี่ยงสูงทุกตำบล** เช่น ร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อร่วมวางแผนและติดตามการดำเนินงาน การจัดทำหนังสือชี้แจงหรือสั่งการ 3. **สนับสนุนการดำเนินงานให้ระดับตำบล** เช่น การสนับสนุนหนังสือ/คู่มือต่างๆ เช่น แนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน, แบบฟอร์มการสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย, สื่อ สิ่งพิมพ์ องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกและโรคซิกา การจัดหางบประมาณดำเนินงานให้พื้นที่

<table>
<tr><td></td><td>4. ติดตามประเมินผล การดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลาย ตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานในระดับตำบล (ภาคผนวกที่ 2 แนวทางการติดตามประเมินผลระดับตำบลโรคติดต่อนำโดยยุงลายของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ)</td></tr>
<tr><td>3.4 วิธีรายงาน</td><td>1. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอรวบรวมข้อมูลและติดตามผลการดำเนินงานในระดับตำบลตามแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด รวบรวมและติดตามผลการดำเนินงาน</td></tr>
<tr><td>3.5 แหล่งข้อมูล</td><td>สาธารณสุขอำเภอ</td></tr>
<tr><td colspan="2">4. กลุ่มเป้าหมาย</td></tr>
<tr><td>4.1 รายการข้อมูล</td><td>ตำบลเสี่ยงสูงโรคไข้เลือดออกและโรคไข้ซิกา</td></tr>
<tr><td>4.2 นิยาม</td><td>ตำบลเสี่ยงสูงโรคไข้เลือดออกและโรคไข้ซิกา หมายถึง
1). ตำบลที่ได้ระดับคะแนนความเสี่ยงโรค (ระดับคะแนน 15-25 คะแนน) จากการที่สาธารณสุขอำเภอวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงตามตัวอย่าง ภาคผนวกที่ 1 หรือวิเคราะห์ตามแนวทางที่พื้นที่กำหนดเอง
2). ในกรณีระดับคะแนนความเสี่ยงของทุกตำบลไม่ถึงค่าคะแนนที่กำหนดตามข้อ 1 ให้มีการจัดอันดับตำบลจากค่าคะแนนที่ได้เพื่อคัดเลือกเป็นพื้นที่ดำเนินการอย่างน้อย 20% ของจำนวนตำบลทั้งหมดตามลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย</td></tr>
<tr><td>5. การประมวลผลตัวชี้วัดและเกณฑ์การให้คะแนน</td><td><u>ตามเกณฑ์ข้อที่ 1.</u> ร้อยละของตำบลที่สามารถควบคุมโรคไข้เลือดออกได้(คะแนนเต็ม 5 คะแนน)
<table>
<tr><th colspan="2">คะแนนจากการประเมินรอบ 6 เดือน</th><th colspan="2">คะแนนจากการประเมินรอบ 6 เดือน</th></tr>
<tr><td>มากกว่าร้อยละ30</td><td>1 คะแนน</td><td>มากกว่าร้อยละ30</td><td>1 คะแนน</td></tr>
<tr><td>มากกว่าร้อยละ40</td><td>2 คะแนน</td><td>มากกว่าร้อยละ40</td><td>2 คะแนน</td></tr>
<tr><td>มากกว่าร้อยละ50</td><td>3 คะแนน</td><td>มากกว่าร้อยละ50</td><td>3 คะแนน</td></tr>
<tr><td>มากกว่าร้อยละ60</td><td>4 คะแนน</td><td>มากกว่าร้อยละ60</td><td>4 คะแนน</td></tr>
<tr><td>มากกว่าร้อยละ70</td><td>5 คะแนน</td><td>มากกว่าร้อยละ70</td><td>5 คะแนน</td></tr>
<tr><td>คะแนนเต็ม</td><td>5 คะแนน</td><td>คะแนนเต็ม</td><td>5 คะแนน</td></tr>
</table>
<u>ตามเกณฑ์ข้อที่ 2</u>. อำเภอมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคนำโดยยุงลายตาม แนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานในตำบลเสี่ยงสูงทุกตำบล
คะแนนเต็ม 10 คะแนน
1. อำเภอมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลาย</td></tr>
</table>

	ตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานในระดับตำบล คิดเป็น ร้อยละ = ตำบลเสี่ยงสูงที่ได้รับการประเมิน x 100 / จำนวนตำบลเสี่ยงสูงทั้งหมด 2. ตำบลมีการดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลายตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด (คะแนนเต็ม 8 คะแนน จากการประเมินตามกรอบแนวทางฯ ภาคผนวกที่ 2) คะแนน = ผลรวมคะแนนของตำบลเสี่ยงสูงทั้งหมดที่อำเภอประเมิน / จำนวนตำบลเสี่ยงสูงทั้งหมดที่ดำเนินการ คะแนนรวมของตัวชี้วัด (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) = คะแนนข้อ 1 + คะแนนข้อ 2
6. เกณฑ์การให้คะแนน	1. อำเภอมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลาย ตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานในระดับตำบล (2 คะแนน) 1.1) อำเภอติดตามการดำเนินงานของตำบลเสี่ยงสูงครบทุกตำบล ได้ 2 คะแนน 1.2) อำเภอติดตามการดำเนินงานของตำบลเสี่ยงสูง อย่างน้อย ร้อยละ 50 ได้ 1 คะแนน 1.3) อำเภอติดตามการดำเนินงานของตำบลเสี่ยงสูง น้อยกว่า ร้อยละ 50 ได้ 0 คะแนน 2. ตำบลมีการดำเนินงานการป้องกันควบคุมโรคติดต่อนำโดยยุงลายตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด (คะแนนตามแบบประเมินในภาคผนวก 2= 8 คะแนน) 1.1. ตำบลดำเนินการได้ 50-70 คะแนน ได้ 8 คะแนน 1.2. ตำบลดำเนินการได้ 49-56 คะแนน ได้ 7 คะแนน 1.3. ตำบลดำเนินการได้ 41-48 คะแนน ได้ 6 คะแนน 1.4. ตำบลดำเนินการได้ 33-40 คะแนน ได้ 5 คะแนน 1.5. ตำบลดำเนินการได้ 25-32 คะแนน ได้ 4 คะแนน 1.6. ตำบลดำเนินการได้ 17-24 คะแนน ได้ 3 คะแนน 1.7. ตำบลดำเนินการได้ 9-16 คะแนน ได้ 2 คะแนน 1.8. ตำบลดำเนินการได้ 1-8 คะแนน ได้ 1 คะแนน
7. ผู้รับผิดชอบ/ผู้ประสานงานตัวชี้วัด	กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ นางสาวสุชนะ ภัทรกุลพิสิฐ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน

ภาคผนวกที่ 1

ตัวอย่างการประเมินพื้นที่เสี่ยง (Risk Assessment)

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงโรคไข้เลือดออกระดับตำบล

การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงโรคไข้เลือดออก(Risk Assessment) โดยพิจารณาจากปัจจัยความรุนแรงและโอกาสที่จะเกิดการระบาด

นิยามศัพท์ “**ความเสี่ยง**” หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ซึ่งไม่พึงประสงค์ ที่ทำให้งานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

ปัจจัยด้านความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก

1. **พื้นที่ป่วยซ้ำซาก** หมายถึง พื้นที่ (ระดับตำบล) ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนผู้ป่วยสูงกว่าค่า MEDIAN ในระดับตำบลของอำเภอในแต่ละปี

   แนวคิด การเกิดโรคไข้เลือดออกในพื้นที่บ่อยครั้ง แสดงว่าในพื้นที่ดังกล่าวมีปัจจัยต่าง ๆ เอื้อต่อการเกิดโรคได้ง่าย

   การให้ค่าน้ำหนัก เกิดการระบาด 1 ครั้งในรอบ 5 ปี = 1 คะแนน
   เกิดการระบาด 2 ครั้งในรอบ 5 ปี = 2คะแนน
   เกิดการระบาด 3 ครั้งในรอบ 5 ปี = 3 คะแนน
   เกิดการระบาด 4 ครั้งในรอบ 5 ปี = 4 คะแนน
   เกิดการระบาด 5 ครั้งในรอบ 5 ปี = 5 คะแนน

2. **อุบัติการณ์โรคในปีปัจจุบัน (Incidence)** หมายถึง อัตราป่วยไข้เลือดออก ณ ปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับค่ามัธยฐาน (Median) ย้อนหลัง 5 ปี

   แนวคิด จากรูปแบบการเกิดโรคไข้เลือดออกที่ผ่านมา พบว่า ในพื้นที่ที่เกิดโรคต่อเนื่อง หากการระบาดลดลงต่ำสุดในรอบ 5 ปี ในปีถัดไปจะมีโอกาสระบาดสูง

   การให้ค่าน้ำหนัก

อัตราป่วย ณ ปัจจุบัน ต่ำกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี (-50%)	โอกาสเสี่ยง = 5
อัตราป่วย ณ ปัจจุบัน ต่ำกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี (-10% ถึง-49%)	โอกาสเสี่ยง = 4
อัตราป่วย ณ ปัจจุบัน เท่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี (+9.9% ถึง -10%)	โอกาสเสี่ยง = 3
อัตราป่วย ณ ปัจจุบัน สูงกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี (+10% ถึง 50%)	โอกาสเสี่ยง = 2
อัตราป่วย ณ ปัจจุบัน สูงกว่าค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี (+50%)	โอกาสเสี่ยง = 1

ปัจจัยด้านโอกาสที่จะเกิดการระบาด

1. **การเคลื่อนย้ายประชากร** หมายถึง โอกาสที่จะทำให้เกิดการไหลเวียนของไวรัสในพื้นที่ ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสการระบาดโรคไข้เลือดออก

   การให้ค่าน้ำหนัก

พื้นที่ที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน (อุตสาหกรรม)	โอกาสเสี่ยง = 3
พื้นที่ที่แหล่งท่องเที่ยว	โอกาสเสี่ยง = 2
พื้นที่ที่มีการเคลื่อนย้ายประชากรต่ำ	โอกาสเสี่ยง = 1

2. **ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่** หมายถึง โอกาสเสี่ยงต่อการระบาดโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มประชากรที่อยู่รวมตัวกัน หนาแน่นโดยพิจารณาจากขนาดของพื้นที่ระดับตำบล

   การให้ค่าน้ำหนัก

พื้นที่ที่มีความหนาแน่นประชากรสูงมาก	โอกาสเสี่ยง = 5
พื้นที่ที่มีความหนาแน่นประชากรสูง	โอกาสเสี่ยง = 4
พื้นที่ที่มีความหนาแน่นประชากรปานกลาง	โอกาสเสี่ยง = 3
พื้นที่ที่มีความหนาแน่นประชากรต่ำ	โอกาสเสี่ยง = 2
พื้นที่ที่มีความหนาแน่นประชากรต่ำมาก	โอกาสเสี่ยง = 1

   หมายเหตุ : ความหนาแน่นของประชากร = คนต่อตารางกิโลเมตร

วิธีคำนวณหาช่วงพิสัยความหนาแน่นประชากรต่อพื้นที่(Range) = (ความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด-ความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด)/จำนวนระดับชั้น(5)

3. **การมีส่วนร่วม/ความเข้มแข็งของชุมชนด้านไข้เลือดออก**

การให้ค่าน้ำหนัก	พื้นที่ที่มีส่วนร่วมสูงมาก	โอกาสเสี่ยง = 1
	พื้นที่ที่มีส่วนร่วมสูง	โอกาสเสี่ยง = 2
	พื้นที่ที่มีส่วนร่วมปานกลาง	โอกาสเสี่ยง = 3
	พื้นที่ที่มีส่วนร่วมต่ำ	โอกาสเสี่ยง = 4
	พื้นที่ที่มีส่วนร่วมต่ำมาก	โอกาสเสี่ยง = 5

ขั้นตอนที่ 2 เลือกพื้นที่เสี่ยง

ตัวอย่าง การคิดคะแนน

ความรุนแรง	ค่าคะแนน	ก	ข	ค	ง	จ
พื้นที่ระบาดซ้ำซาก (Endemic Area)	1-5	4	4	5	1	1
อุบัติการณ์โรคในปีปัจจุบัน (Incidence)	1-5	2	3	5	2	1
รวม	10	6	7	10	3	2
คะแนนที่ได้	5	3	3.5	5	1.5	1
โอกาส						
การเคลื่อนย้ายประชากร	1-3	3	3	3	3	3
ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่	1-5	2	4	4	1	1
การมีส่วนร่วม/ความเข้มแข็งของชุมชนด้านไข้เลือดออก	1-5	5	2	3	1	4
รวม	13	10	9	10	5	8
คะแนนที่ได้	5	3.8	3.5	3.8	1.9	3.1
ระดับความเสี่ยง		11.4	12.25	19	2.85	3.1

ความรุนแรง \ โอกาส	5	4	3	2	1
5	25	20	15	10	5
4	20	16	12	8	4
3	15	12	9	6	3
2	10	8	6	4	2
1	5	4	3	2	1

- ระดับความเสี่ยง คือ ค่าคะแนนความรุนแรง x โอกาส

ภาคผนวกที่ 2

กรอบแนวทางการติดตามประเมินผลระดับตำบลในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตามแนวทางการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

ลำดับ	รายละเอียดเกณฑ์	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หลักฐาน/เอกสารประกอบ
1	**ความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ**	**10.00**		
	1.1 มีคณะกรรมการที่มาจากภาคส่วนต่าง ๆ	4.00		มีหนังสือแต่งตั้งคณะกรรมการฯ
	1.2 มีการประชุมที่เกี่ยวข้อง	3.00		มีรายงานการประชุม
	1.3 มีการสำรวจความพร้อมการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเกิดโรคและการระบาด	3.00		มีรายงานข้อมูลทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานไข้เลือดออก ของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (รวมประเด็นเกี่ยวกับบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์)
2	**มีการเฝ้าระวังสถานการณ์**	**10.00**		
	2.1 มีการเฝ้าระวังสถานการณ์โรคไข้เลือดออก	4.00		มีรายงานการเฝ้าระวังสถานการณ์โรคไข้เลือดออกในระดับหมู่บ้าน (รวมประเด็นเกี่ยวกับบุคคล เวลาและสถานที่)
	2.2 มีการเฝ้าระวังดัชนีลูกน้ำยุงลาย	6.00		มีรายงานการรวบรวมผลการสำรวจดัชนีลูกน้ำยุงลาย และสรุปภาชนะเสี่ยงที่สำคัญ (key container) ในชุมชน โรงพยาบาล โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก วัด/มัสยิด
3	**การวางแผนและดำเนินการ**	**10.00**		
	3.1 มีการวางแผนการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของตำบล เช่น แผนการดำเนินงานในพื้นที่เสี่ยง/พื้นที่ไม่เสี่ยง, แผนดำเนินงานในช่วงก่อน/ระหว่าง/หลังระบาด ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่	4.00		- มีแผนงานการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคไข้เลือดออกของตำบล - มีรายงานผลการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกของตำบล ตามแผนที่กำหนด
	3.2 มีการวางแผนการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน (ประกอบด้วย พื้นที่เป้าหมาย/ วิธีการดำเนินการ/ ความถี่/ ผู้ดำเนินการ/ผู้สนับสนุน/ สิ่งสนับสนุน/ วิธีการประเมินผล/ ผู้ประเมินผล/ ความถี่การประเมินผล)	2.00		- มีแผนความร่วมมือของหน่วยงานเครือข่ายระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต.อปท. ส่วนการศึกษา ภาคส่วนราชการและภาคส่วนเอกชนอื่นๆ เพื่อจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน - มีรายงานผลความร่วมมือของหน่วยงานเครือข่ายระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. เทศบาล ส่วนการศึกษา และอื่นๆ ดำเนินการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสานตามแผนที่กำหนด
	3.3 มีการวางแผนในการระดมและบูรณาการทรัพยากร ในการควบคุมโรคไข้เลือดออก ของหน่วยงานเครือข่ายตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไป	2.00		มีแผนการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานเครือข่ายต่างๆ ในการควบคุมโรค เช่น อปท. ผู้นำชุมชน โรงเรียน ผู้ประกอบการ
	3.4 มีการใช้ทรัพยากรของเครือข่ายทุกภาคส่วนในตำบล เพื่อการควบคุมโรคไข้เลือดออก	2.00		มีหนังสือการขอรับหรือตอบรับการสนับสนุนทรัพยากรจากหน่วยงาน องค์กรหรือชุมชนที่

ลำดับ	รายละเอียดเกณฑ์	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หลักฐาน/เอกสารประกอบ
				เกี่ยวข้อง
4	**การดำเนินการควบคุมโรคไข้เลือดออกตามมาตรฐาน (การคิดคะแนนในภาคผนวก 3)**	**25.00**		ดูในภาคผนวก 3
	4.1 ความทันเวลาของการได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก	5.00		
	4.2 ความครบถ้วนของการสอบสวนผู้ป่วยรายแรก (Index case)ของทุกเหตุการณ์ระดับหมู่บ้าน	5.00		
	4.3 ความพร้อมของทีมควบคุมโรคระดับตำบล	5.00		
	4.4 ความทันเวลาในการควบคุมแหล่งแพร่โรค	5.00		
	4.5 ความครอบคลุมในการควบคุมแหล่งแพร่โรค	5.00		
5	**การติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์การป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก**	**15.00**		
	5.1 ประเมินผลลัพธ์พาหะ (output) - ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในชุมชน โรงพยาบาล โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก วัด/มัสยิด	5.00		มีรายงานผลการสุ่มสำรวจลูกน้ำยุงลายและผ่านค่าเป้าหมาย (HI $\leq$ 10, CI = 0)
	5.2 ประเมินผลการเกิดโรค - มีการวิเคราะห์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในระดับตำบล	5.00		มีรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกในระดับตำบล ประกอบด้วย สถานการณ์ (ครอบคลุมประเด็น บุคคล เวลา สถานที่) ผลการดำเนินงาน ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ฯลฯ
	- มีการวิเคราะห์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกกลุ่มวัยเรียน (อายุ 5-14 ปี) ในระดับตำบล	5.00		มีรายงานการวิเคราะห์สถานการณ์โรคไข้เลือดออกกลุ่มวัยเรียน (อายุ 5-14 ปี) ในระดับตำบล ประกอบด้วย สถานการณ์ (ครอบคลุมประเด็น บุคคล เวลา สถานที่) ผลการดำเนินงาน ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ฯลฯ
	รวมคะแนน	**70.00**		

หมายเหตุ : การคิดคะแนนจากหลักฐาน/เอกสารประกอบ ดังนี้

หาก **"มี"** ได้คะแนนตามคุณภาพของเอกสาร

หาก **"ไม่มี"** ได้คะแนนเท่ากับศูนย์ "0"

ภาคผนวกที่ 3

แบบการประเมินมาตรฐานการควบคุมโรคไข้เลือดออกระดับตำบล

รายการ	ข้อมูล	ตารางคะแนน	คะแนนที่ได้	แหล่งข้อมูล	รายละเอียดเพิ่มเติม
1. ความทันเวลาของการได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก	1. จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกที่ทีมควบคุมโรคได้รับแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง นับจากวันที่ได้รับรายงานจาก รพ. หรือ สสอ.(A) = ... 2. จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงานไปยังรพ. หรือ สสอ. (B) = ... สูตรคำนวณ = A X 100 / B	0 = ได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกทันเวลา < ร้อยละ 30 1 = ได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกทันเวลา ร้อยละ 30 - 49 2 = ได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกทันเวลา ร้อยละ 50 - 59 3 = ได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกทันเวลา ร้อยละ 60 - 69 4 = ได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกทันเวลา ร้อยละ 70 - 79 5 = ได้รับแจ้งเมื่อมีผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกทันเวลา ร้อยละ 80 ขึ้นไป			จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกที่ทีมควบคุมโรคได้รับแจ้งภายใน 24 ชั่วโมง นับจากวันที่ได้รับรายงานจากโรงพยาบาล/สสจ.
2. ความครบถ้วนของการสอบสวนผู้ป่วยรายแรก (Index case) ของทุกเหตุการณ์ระดับหมู่บ้าน	1. จำนวนผู้ป่วยรายแรก (Index case) ของเหตุการณ์ ระดับหมู่บ้านที่ได้รับการสอบสวน (A) = ... 2. จำนวนผู้ป่วยรายแรก (Index case) ของทุกเหตุการณ์ ระดับหมู่บ้านทั้งหมด (B) = ... สูตรคำนวณ = A X 100 / B	0 = มีการสอบสวนผู้ป่วยรายแรกครบ < ร้อยละ 30 1 = มีการสอบสวนผู้ป่วยรายแรกครบ ร้อยละ 30 - 49 2 = มีการสอบสวนผู้ป่วยรายแรกครบ ร้อยละ 50 - 59 3 = มีการสอบสวนผู้ป่วยรายแรกครบ ร้อยละ 60 - 69 4 = มีการสอบสวนผู้ป่วยรายแรกครบ ร้อยละ 70 - 79 5 = มีการสอบสวนผู้ป่วยรายแรกครบ ร้อยละ 80 ขึ้นไป			
3. ความพร้อมของทีมควบคุมโรคระดับตำบล	1. จำนวนทีมควบคุมโรคที่มีความพร้อม ระดับตำบล (A) = ... 2. จำนวนทีมควบคุมโรคทั้งหมดระดับ (B) = ... สูตรคำนวณ = A X 100 / B	0 = ทีมที่มีความพร้อม < ร้อยละ 30 1 = ทีมที่มีความพร้อม ร้อยละ 30 - 49 2 = ทีมที่มีความพร้อม ร้อยละ 50 - 59 3 = ทีมที่มีความพร้อม ร้อยละ 60 - 69 4 = ทีมที่มีความพร้อม ร้อยละ 70 - 79 5 = ทีมที่มีความพร้อม ร้อยละ 80 ขึ้นไป			ก. มีทีมควบคุมโรคระดับตำบล ข. สมาชิกในทีมสามารถใช้อุปกรณ์การพ่นอย่างน้อย 1 คน ขึ้นไป ค. มีเครื่อง ULV หรือ Thermal fog generator ที่สามารถใช้การได้ อย่างน้อยตำบลละ 1 เครื่อง ง. มีการสำรองสารเคมีที่ใช้กับเครื่องพ่น สารเคมีกำจัดลูกน้ำยุงลาย

					และหรือสารทาป้องกันยุงที่สามารถใช้ในงานควบคุมโรคได้ จ. มีบันทึกการใช้สารเคมีที่ใช้กับเครื่องพ่น สารเคมีกำจัดลูกน้ำยุงลาย และหรือสารทาป้องกันยุง
รายการ	**ข้อมูล**	**ตารางคะแนน**	**คะแนนที่ได้**	**แหล่งข้อมูล**	**รายละเอียดเพิ่มเติม**
4. ความทันเวลาในการควบคุมแหล่งแพร่โรค	1. จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการควบคุมโรคภายใน 24 ชั่วโมง (A) = ... 2. จำนวนพื้นที่ที่ต้องดำเนินการควบคุมโรคทั้งหมด (B) = ... สูตรคำนวณ = A X 100 / B	0 = ควบคุมโรคได้ภายใน 24 ชั่วโมง < ร้อยละ 30 1 = ควบคุมโรคได้ภายใน 24 ชั่วโมง ร้อยละ 30 - 49 2 = ควบคุมโรคได้ภายใน 24 ชั่วโมง ร้อยละ 50 - 59 3 = ควบคุมโรคได้ภายใน 24 ชั่วโมง ร้อยละ 60 - 69 4 = ควบคุมโรคได้ภายใน 24 ชั่วโมง ร้อยละ 70 - 79 5 = ควบคุมโรคได้ภายใน 24 ชั่วโมง ร้อยละ 80 ขึ้นไป			
5. ความครอบคลุมในการควบคุมแหล่งแพร่โรค	1. จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการควบคุมโรคครอบคลุม (A) = ... 2. จำนวนพื้นที่ที่ต้องดำเนินการควบคุมโรคทั้งหมด (B) = ... สูตรคำนวณ = A X 100 / B	0 = พื้นที่ที่ควบคุมโรคได้ครอบคลุม < ร้อยละ 30 1 = พื้นที่ที่ควบคุมโรคได้ครอบคลุม ร้อยละ 30 - 49 2 = พื้นที่ที่ควบคุมโรคได้ครอบคลุม ร้อยละ 50 - 59 3 = พื้นที่ที่ควบคุมโรคได้ครอบคลุม ร้อยละ 60 - 69 4 = พื้นที่ที่ควบคุมโรคได้ครอบคลุม ร้อยละ 70 - 79 5 = พื้นที่ที่ควบคุมโรคได้ครอบคลุม ร้อยละ 80 ขึ้นไป			ก. รายงานการปฏิบัติงานควบคุมโรค/รายงานการสอบสวนโรค ข. กำจัดลูกน้ำยุงลายในบ้านผู้ป่วยและบริเวณรอบบ้านผู้ป่วย ในรัศมีอย่างน้อย 100 เมตร และค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในพื้นที่ที่เกิดโรคหลังจากการควบคุม มีค่า HI = 0 ค. มีการพ่นสารเคมีในบ้านผู้ป่วยและพื้นที่รอบบ้านผู้ป่วยในรัศมีอย่างน้อย 100 เมตร ง. มีการพ่นเคมีอย่างน้อย 2 ครั้งแต่ละครั้งห่างกัน 7 วัน

มาตรการเชิงวิชาการ (แนวทางการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก)

1. การป้องกันโรคล่วงหน้าก่อนช่วงระบาด เพื่อตัดวงจรการแพร่เชื้อไวรัสในหน้าแล้ง

เป็นการดำเนินงาน **ระยะที่ 1 (Phase 1)** ที่สำคัญที่สุดในการควบคุมไข้เลือดออก ตั้งแต่ปลายปีถึงต้นปี (ตุลาคม - มีนาคม) รวม 6 เดือน คือ การลดโรคไข้เลือดออกให้น้อยที่สุด หากเกิดการระบาดแล้วการควบคุมจะทำได้ยากและสูญเสียงบประมาณเพิ่มมากขึ้น พื้นที่เป้าหมาย คือ หมู่บ้าน ชุมชน มีขั้นตอนที่ต้องพิจารณา ดังนี้

ขั้นที่ 1. วิเคราะห์ต้นตอการระบาดสืบค้นแหล่งรังโรคและพื้นที่เสี่ยง (Risk assessment) ต่อการระบาดของโรคไข้เลือดออก เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการจัดการ สำหรับข้อที่ 2 และ 3 ต่อไป

ขั้นที่ 2. กำจัดศักยภาพของแหล่งแพร่โรค

- กำจัดภาชนะเสี่ยงสำคัญ
- จัดการแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย
- กวาดล้างลูกน้ำยุงลายให้ลดลงต่ำที่สุด (HI ~0, CI =0)

ขั้นที่ 3. ระงับการแพร่เชื้อ

- เฝ้าระวังไข้ ค้นหาผู้ป่วย ส่งตรวจวินิจฉัย และควบคุมพาหะ ไม่ให้มี Second generation
- ป้องกันยุงกัด

2. การควบคุมโรคช่วงระบาด

ระยะที่ 2 (Phase 2) ตั้งแต่เดือนเมษายน – พฤษภาคม เป็นการป้องกันโรค โดยการเร่งรัดในการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในชุมชน โรงเรียน สถานบริการสาธารณสุข/โรงพยาบาล วัด มัสยิด แหล่งท่องเที่ยว

- ระบบการรายงานที่รวดเร็ว
- ความทันเวลาในการควบคุมโรค
- มาตรฐานการควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่

3. การควบคุมการระบาดของโรคให้เกิดน้อยที่สุด

ระยะที่ 3 (Phase 3) ตั้งแต่เดือนมิถุนายน – กันยายน เป็นช่วงที่ต้องมีควบคุมการระบาดของโรคให้เกิดน้อยที่สุด ต้องระงับการแพร่เชื้อ เฝ้าระวังโรค ค้นหาผู้ป่วย ส่งตรวจวินิจฉัย และควบคุมยุงพาหะ

- ระบบการรายงานที่รวดเร็ว
- การสอบสวนโรค
- ความทันเวลาในการควบคุมโรค
- มาตรฐานการควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่
- ประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่ การประเมินค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย การประเมินประสิทธิภาพของการควบคุมโรคระดับอำเภอ

- ถอดบทเรียนการดำเนินงานโรคไข้เลือดออก

****